

Vergaderjaar 2017–2018

29 826

Industriebeleid

Nr. 104

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 april 2018

In het ordedebat van 15 maart jl. heeft het lid Alkaya (SP) een verzoek ingediend voor een brief over de gevolgen van macht van aandeelhouders bij AkzoNobel voor de werknemers (Handelingen II 2017/18, nr. 62, item 6). Op 27 maart 2018 maakte AkzoNobel de beoogde verkoop bekend van haar chemietak (Specialty Chemicals) aan The Carlyle Group (hierna Carlyle) en ontving ik een opvolgend verzoek voor informatie over deze overname en opnieuw over de gevolgen voor de werknemers. Conform deze beide verzoeken informeer ik uw Kamer over de recente ontwikkelingen rondom de verkoop van AkzoNobel Specialty Chemicals.

Achtergrond en recente ontwikkelingen

AkzoNobel Specialty Chemicals, de chemietak van AkzoNobel met in Nederland rond de 2.500 en wereldwijd rond de 10.000 medewerkers, is een winstgevend chemiebedrijf met een jaaromzet van € 4,9 miljard. Als één van de belangrijkste spelers in de chemische markt vervult het bedrijf tevens een belangrijke rol bij de verduurzaming van de Nederlandse chemie. Met het hoofdkantoor in Amsterdam, R&D in Deventer en productiefaciliteiten in Delfzijl, Herkenbosch, Geleen, Botlek, Arnhem, Ammerzoden en Hengelo is AkzoNobel Specialty Chemicals een prominente partij in meerdere chemieclusters in Nederland. Het gehele concern AkzoNobel investeert jaarlijks rond de € 300 miljoen in R&D, waarvan een substantieel deel in Nederland. Ook is zij sterk actief in de Topsectoren Chemie (publiek-private samenwerking) en Energie.

Nadat een overnamepoging op AkzoNobel als geheel door het Amerikaanse bedrijf PPG vorig jaar april werd afgewend, werd in april 2017 door het bedrijf een nieuwe strategie aangekondigd. In diezelfde maand stemden de aandeelhouders in met het voorbereiden van de afsplitsing van de chemietak.

Op 27 maart jl. maakte AkzoNobel bekend dat Amerikaanse private-equitypartij Carlyle de chemietak Specialty Chemicals heeft gekocht voor

€ 10,1 miljard, met financiële steun van GIC (een staatsfonds uit Singapore). Carlyle is wereldwijd actief en heeft ervaring met investeringen in de chemische industrie. Argumenten die verder door AkzoNobel genoemd zijn bij de keuze voor verkoop aan Carlyle zijn gelijkgestemde waarden op het gebied van gezondheid, veiligheid, innovatie en duurzaamheid en de specifieke ervaring van Carlyle in de chemiebranche, waarmee zij een goede uitgangspositie heeft voor het creëren van langetermijnwaarde.

De Paints & Coatings-divisie zal na de afsplitsing verdergaan als zelfstandig beursgenoteerd bedrijf onder de naam AkzoNobel. Op deze manier zullen beide bedrijven (Specialty Chemicals en Paints & Coatings) zich volledig kunnen richten op het uitbreiden van hun posities in hun respectievelijke markten. Specialty Chemicals blijft een Nederlandse vennootschap met een Nederlands hoofdkantoor voor de wereldwijde activiteiten. De transactie heeft geen directe gevolgen voor werkgelegenheid, de pensioenregeling blijft ongewijzigd, er is geen voornemen tot wijzigingen van de arbeidsvoorwaarden en het beloningsniveau is voor tenminste twee jaar gegarandeerd.

De verkoop van de chemietak is een strategische keuze van AkzoNobel waar de overheid geen bemoeienis mee heeft. Ik, of mijn ministerie, heb dan ook geen verantwoordelijkheid inzake de keuzes rond deze overname. Dat neemt niet weg dat het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat nauw betrokken is bij de ontwikkelingen. Ik onderhoud contact met de betrokken partijen, blijf op de hoogte van het proces en volg de verschillende belangen die spelen en of deze naar behoren worden meegenomen. Op korte termijn zal ik in contact treden met de nieuwe eigenaar van de chemietak van AkzoNobel en het gesprek aangaan over de (R&D-)activiteiten en werkgelegenheid van het bedrijf in Nederland.

Corporate governance

Nederlandse vennootschappen ondernemen volgens het Rijnlandse corporate governance model. Het bestuur richt zich op de continuïteit en langetermijnwaardecreatie van de vennootschap. De belangen van alle stakeholders, waaronder aandeelhouders, maar ook bijvoorbeeld schuldeisers en werknemers, worden in dit model meegewogen. Het kabinet hecht grote waarde aan het Rijnlandse model.

De strategie van een onderneming is de verantwoordelijkheid van het bestuur, onder toezicht van de raad van commissarissen. Daarbij horen ook beslissingen zoals het verkopen en aankopen van activiteiten. Dit geldt dus ook voor de verkoop van de chemietak bij AkzoNobel. Bij strategische beslissingen zoals de verkoop van een bedrijfsonderdeel beoordeelt het bestuur het voorgenomen besluit op de effecten voor stakeholders, waaronder dus werknemers, weegt deze en neemt daarbij langetermijnwaardecreatie in ogenschouw.

Het voorgenomen besluit om de chemietak te verkopen is versneld doorgevoerd door de overnamepoging van PPG vorig jaar. Het bestuur van AkzoNobel heeft besloten om een strategische heroverweging te maken. Het bestuur van AkzoNobel heeft daarbij een integrale afweging gemaakt van de effecten van verschillende opties op de betrokken stakeholders. Volgens AkzoNobel is splitsing van het bedrijf en verkoop aan Carlyle en GIC van de chemietak het beste «voor AkzoNobel, Specialty Chemicals en zijn stakeholders, inclusief werknemers, aandeelhouders en klanten» en het resultaat van een zorgvuldige afweging van alle biedingen en mogelijkheden.

Zoals gezegd is het aan het bestuur van AkzoNobel om een strategische heroriëntatie door te voeren, de overheid heeft hierbij geen betrok-

kenheid. Wat de exacte gevolgen van de verkoop zijn, is op dit moment niet aan te geven. Dit zal in de komende tijd duidelijker worden. Daarbij moet worden aangetekend dat, wat er ook in de toekomst bij de chemietak gebeurt, een vergelijking met de situatie van voor de afsplitsing per definitie mank gaat. Wat-alsvragen zijn immers bijna per definitie speculatief.

Eerder heeft de overheid aangegeven dat een ordentelijk proces bij overnames en de beoordeling van voorstellen voor fundamentele wijziging van strategie door aandeelhouders van belang is. De in het regeerakkoord aangekondigde bedenktijd bij overnames zal moeten bijdragen aan een betere borging van dat ordentelijke proces. Zoals recent aan uw Kamer bericht (Kamerstuk 29 826, nr. 97), wordt daar aan gewerkt.

Met betrekking tot de gevolgen van de verkoop op het bedrijfspensioen-fonds en het veiligstellen van de uitkeringen van toekomstige pensioenge-rechtigden van Specialty Chemicals, ligt de verantwoordelijkheid primair bij de sociale partners. Werknemers kunnen invloed uitoefenen middels onder meer de Wet op de Ondernemingsraden. Zo heeft de onderne-mingsraad het recht om advies te geven over het voorgenomen besluit van het bestuur tot verkoop van de chemietak en kan hier over in gesprek gaan met het bestuur. Verder kunnen ondernemingsraden zelf onder-werpen aan de orde stellen bij het bestuur.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes